

Eutanasia – Planul lecției

OBIECTIVE PENTRU ELEVI:

- Să definească eutanasia și să explice diferitele ei forme;
- Să facă o legătură între eutanasiere și conceptele democratice;
- Să analizeze argumentele pro și contra solicitării de către guvern ca doctorii să asiste pacienții la comiterea suicidului;
- Să identifice zonele de acord și de dezacord cu ceilalți elevi;
- Să decidă, individual și ca grup, dacă asistarea pacienților care comit suicid de către medici este legală, susținându-și ideile pe exemple și pe raționamente solide;
- Să reflecteze asupra valorii procedurii deliberării într-o democrație.

Problema / Întrebarea pentru deliberare

Ar trebui ca democrația noastră să permită doctorilor să asiste pacienții în timpul comiterii suicidului?

Materiale

- Desfășurarea lecției
- Anexa 1 – Ghidul deliberării
- Anexa 2 – Activitățile deliberării
- Anexa 3 – Reflecțiile elevului asupra deliberării
- Textul
- Bibliografie selectivă
- Lista cu argumente pentru problema supusă deliberării (*opțional – se folosește dacă elevii au dificultăți în identificarea argumentelor sau dacă timpul este prea scurt*)

Eutanasia

1 Un guvern democratic este responsabil de protejarea vieților tuturor cetățenilor. Cu toate
2 acestea, un alt principiu democratic esențial este faptul că fiecare persoană este autonomă,
3 independentă: oamenii au control asupra propriilor vieți. Găsirea echilibrului între aceste două
4 concepte generează deseori conflicte.

5 Chiar dacă majoritatea cetățenilor dintr-un sistem democratic vor să protejeze viața, ei cred
6 de asemenea în dreptul de a lua decizii personale, cum ar fi: să călătorească unde doresc, să
7 mănânce ceea ce doresc, să își decoreze corpul într-un anume fel. Oamenii consideră că acest
8 control, acest drept pe care îl au asupra corpului lor, se extinde și la chestiunile de viață și de
9 moarte. De exemplu, toate societățile democratice au scos în afara legii pedeapsa crudă sau
10 neobișnuită a ființelor omenești.

11 Mulți oameni sunt de părere că dreptul de a trăi autonom include și dreptul de a decide cum
12 și când să își sfârșească viața, mai ales când au de înfruntat o boală terminală, depresia sau dureri
13 intense. Cu toate acestea, mulți oameni din diferite regiuni ale globului, datorită convingerilor lor
14 religioase, privesc deciziile de terminare a vieții ca pe o responsabilitate socială și nu ca pe o
15 alegere personală; se opun suicidului sau morții asistate. Aceste convingeri divergente cu privire la
16 protejarea vieții și a autonomiei individului intră în conflict atunci când se discută dacă guvernele ar
17 trebui să permită doctorilor să își asiste pacienții în vederea comiterii suicidului.

18 Eutanasia

19 Eutanasia sau “moartea ușoară”, înseamnă să le permiți sau să le înlesnești oamenilor o
20 moarte relativ nedureroasă. Dezbaterile asupra eutanasiei datează încă din perioada lui Hipocrate,
21 medicul antic grec, considerat părintele medicinei. Printre altele, jurământul lui Hipocrate
22 stipulează: “Nu voi administra nimănui o substanță mortală la cerere și nici nu îi voi sugera acest
23 lucru”. Multe școli medicale se ghidează încă după jurământul lui Hipocrate, altele au adoptat însă
24 alte coduri de conduită care le permit doctorilor să participe la eutanasieri.

25 Când oamenii vorbesc despre eutanasiu, ei fac referire la una dintre practicile de mai jos:

26 **Dreptul de a refuza tratamentul.** Un adult în deplinătatea facultăților mintale are dreptul legal de
27 a refuza tratamentul chiar dacă acest lucru poate duce la moartea sa.

28 **Eutanasia pasivă.** În anumite circumstanțe, membrii familiei pot cere ca aparatele care îl mențin pe
29 pacient în viață să fie oprite în cazul în care există șanse minime sau nu există nicio șansă ca acesta
30 să își recapete cunoștința.

31 **Efect dublu.** Un pacient poate cere doctorului să îi administreze droguri puternice cum ar fi
32 morfina, pentru a-i ușura durerile de nesuportat. Pacientul știe, de asemenea, că aceste substanțe îi
33 pot grăbi moartea.

34 **Suicid asistat de medic.** Un doctor își poate asista pacientul la comiterea suicidului punându-i la
35 dispoziție substanțe letale și furnizându-i mijloacele de a și le administra.

36 **Eutanasia activă.** Un doctor săvârșește actul cauzator de moarte după stabilirea dorințelor
37 pacientului sau a familiei pacientului. Această formă de eutanasiie este interzisă în SUA, deși o serie
38 de doctori, precum Dr. Jack Kervorkian, au efectuat astfel de eutanasii și au fost condamnați pentru
39 încălcarea legii.

40 **Eutanasia și statul**

41 În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Adolf Hitler a ordonat conducerii Germaniei
42 naziste să conducă un program de eutanasiere pentru eliminarea “vieții nedemne de viață”. La
43 început, această politică s-a limitat la nou născuți și la copiii foarte mici. Copiii erau consultați de
44 doctori și asistente și o hotărâre era luată de un comitet medical. Dacă acest comitet hotăra că o
45 persoană este “nedemnă de viață”, pacientul era fie omorât, fie lăsat să moară de inaniție.

46 Foarte repede, Hitler și naziștii au extins programul numit Aktion T4, pentru a include
47 persoane cu boli incurabile, cronice sau cu handicap mental sau fizic. În cele din urmă programul a
48 fost extins pentru a include homosexualii și persoanele aparținând “raselor inferioare”, în special
49 țigani și evreii. Până la sfârșitul războiului, naziștii omorâseră milioane de oameni.

50 De la terminarea celui de-al Doilea Război Mondial, doar Olanda și Belgia au permis
51 practicarea eutanasiiei pe scară largă. Atât eutanasia activă, cât și suicidul asistat sunt considerate
52 crime în Olanda, dar un doctor poate da curs solicitărilor unui pacient de a fi eutanasiat dacă
53 respectă anumite proceduri.

54 Potrivit “Actului de încetare a vieții la cerere și a suicidului asistat (Proceduri revizuite)” un doctor
55 ar trebui:

- 56 a. Să fie convins că cererea pacientului este voluntară și întemeiată;
- 57 b. Să fie convins că boala pacientului este de nesuportat și iremediabilă;
- 58 c. Să informeze pacientul cu privire la starea în care se află și să-i ofere o prognoză;
- 59 d. Să discute cu pacientul pentru a ajunge la concluzia că nu există altă soluție;
- 60 e. Să consulte cel puțin un alt doctor care să nu aibă legătură cu cazul, care trebuie să consulte
62 pacientul și să aprobe în scris că doctorul curant a efectuat cele 4 puncte de mai sus;

65 f. Să acorde grijă medicală convenită în timpul efectuării eutanasiei.

66 În 1996, Curtea Supremă olandeză a elaborat un studiu asupra eutanasiei. Studiul a relevat
67 faptul că aproape 10.000 de cereri de eutanasiere sunt înregistrate în fiecare an, iar o treime sunt
68 aprobate. În majoritatea cazurilor, un doctor efectuează eutanasia activă prin injectarea unei
69 substanțe letale. Studiul a relevat faptul că prevederile au fost extinse pentru a include pacienți cu
70 boli de lungă durată, chiar dacă nu sunt mortale. Au fost identificate cazuri de eutanasia involuntară,
71 în cazul persoanelor de vârstă înaintată, nou născuților cu malformații grave și chiar în cazul unui
72 copil de 6 ani bolnav de diabet care a decedat deoarece părinții lui au refuzat administrarea regulată
73 de insulina. Încălțări similare ale legii au fost semnalate și în Belgia. Acestea și alte constatări duc
74 la ceea ce criticii eutanasiei numesc “o pantă periculoasă” pe care se ajunge la cazuri de indivizi
75 care se pare că au “datoria de a muri”.

76 **Cine hotărăște când a venit timpul să mori?**

77 În 1975, Karen Ann Quinlan, în vârstă de 21 de ani se afla într-o stare vegetativă datorată
78 ingestiei voluntare al unui amestec de alcool și medicamente. Doctorii le-au comunicat părinților că
79 sunt slabe speranțe ca ea să își mai recapete cunoștința vreodată. Părinții lui Karen au cerut
80 permisiunea Curții de Judecată să o deconecteze pe aceasta de la un aparat de respirat. În cele din
81 urmă Curtea Supremă din New Jersey a fost de acord, recunoscând dreptul unei persoane de a
82 refuza tratamentul medical. În decizia Cruzan vs. Missouri din 1990, Curtea Supremă a reafirmat
83 dreptul unui pacient de a refuza sau întrerupe tratamentul care îl menține în viață.

84 În 1991, votanții din statul Washington au refuzat o propunere legislativă care ar fi permis
85 “doctorilor să acorde asistență la suicid”. La scurt timp, forul legislativ al statului Washington a
86 aprobat o lege care interzicea suicidul asistat de medic. Opozanții au atacat legea în justiție,
87 argumentând că adulții în deplinătatea facultăților mintale, bolnavi în faza terminală au dreptul
88 fundamental de a beneficia de un doctor pentru a se sinucide. În hotărârea Washington vs.
89 Gluckberg din 1997, Curtea Supremă a decis împotriva acestei măsuri, lăsând totuși hotărârea la
90 latitudinea fiecărui stat.

91 **Moarte cu demnitate?**

92 În prezent, Oregon este singurul stat care permite medicilor să asiste pacienții bolnavi în
93 fază terminală la comiterea suicidului. În 1994 votanții din Oregon au aprobat actul ”Moarte cu
94 demnitate”. Această lege permite doctorilor să prescrie, nu să administreze pacienților substanțe în
95 scopul comiterii suicidului, în cazul pacienților care mai au doar șase luni de trăit, chiar dacă au
96 dureri sau nu. Cu toate acestea, legea interzice acordarea de asistență la suicid în cazul persoanelor
97 care suferă de afecțiuni psihologice cum ar fi depresia. Depresia (care este tratabilă) este una din
99 principalele cauze ale solicitărilor de asistare la suicid. Oregon ține cont de această lege din 1998.

102 Medicamentele letale au fost prescrise unui număr mai mic de 50 de persoane pe an. Opozanții
103 eutanasiei evidențiază faptul că legea din Oregon nu le solicită doctorilor să administreze un
104 tratament paliativ care să prevină și să ușureze suferința pacienților, ușurându-le astfel moartea. Ei
105 argumentează că depresia, motivul cel mai comun pentru care oamenii vor să se sinucidă este
106 tratabilă. Cu medicație pentru durere și depresie, cu ajutorul centrelor specializate și a familiei și
107 prietenilor, pacienții pot muri cu demnitate fără a fi nevoie să recurgă la sinucidere. Facultățile de
108 medicină din SUA au început să pregătească medici în strategii paliative. Criticii se tem că
109 evenimentele din SUA vor fi similare cu cele din Olanda, în care suicidul asistat de medic a dus la
110 eutanasiu activă și apoi la eutanasiu involuntară în cazul persoanelor cu boli mintale, boli
111 devastatoare sau a persoanelor care pur și simplu nu sunt dorite. Dezbaterile privind suicidul asistat
112 de medic continuă, iar descrierea dată de Hipocrate medicinei rămâne la fel de valabilă astăzi, cum
113 era și acum 2000 de ani: ”Viața este scurtă și arta lungă, oportunitățile efemere, experimentele
114 periculoase și deciziile dificile”.

Eutanasia – Bibliografie selectivă

BBC News, „Belgia Legalizează eutanasia” (16.05.2002)

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/world/europe/1992018.stm>

Cazul Cruzan versus Missouri Ministerul Sănătății, 497 SUA 261 (1990)

<http://laws.findlaw.com/us/497/261.html>

„Eutanasia Nazistă” *Al Doilea Război Mondial În Europa* (Boston: Locul Istoriei, 1996)

<http://www.historyplace.com/worldwar2/timeline/eutanasia.htm>

„Jurământul lui Hipocrate” (pentru doctori) <http://www.medword.com/hippocrates.html>.

„Documentul Moarte cu Demnitate din Oregon”, Statuturi Revizuite de către statul Oregon, Capitolul 127 – Puterea Avocaților; Directive pentru Sănătate; Declarația Pentru Tratatamentul Sănătății Mentale; Moarte cu Demnitate (1994), <http://egov.oregon.gov/DHA/ph/pas/docs/statute.pdf>.

„Eutanasia Q&A: Ghid Olandez de Terminare a Vieții la Cerere sau de Suicid Asistat (Proceduri Revizuite)” (Haga: Departamentul de Informații și Comunicare al Ministerului Olandez de Afaceri Externe, 2001) http://minbuza.nl/default.asp?CMS_ITEM=MBZ418607&CMS_NOCOOKIES=YES.

„Probleme sociale: Eutanasia și Suicidul Asistat” (Portland, OR: Biblioteca Regiunii Multnomah, 2005)

<http://multocolib.org/homework/sohc.html# euth>.

Vrakking AM, et al., „Decizia Medicală de a Termina Viața Noilor Născuți și Copiilor în Olanda, 1995-2001” Ziarul *The Lancet* din 9.04.2005, Vol.365:9467, p. 1329-1331,

<http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140673605610306/abstract>.

Washington vs. Glucksberg, 000 SUA 96-110 (1997), <http://laws.findlaw.com/us/000/96-110.html>.

„Eutanasia” (Washington DC: Comitetul Național Pentru Dreptul la Viață),

<http://www.nrlc.org/euthanasia/index.html>

„Colțul Eutanasia” (Kelowna, British Columbia: InetLife, 2004), <http://www.interlife.org/euthan.html>

„Forța Internațională Anti Eutanasia (Steubenville, OH: IAETF, n.d.), <http://www.iaetf.org/>

„NU Morții Încă: Rezistența (Forest Park, IL: NU Morții Încă, n.d.), <http://notdeadyet.org/>.

„Compașiune și Alegeri: Compașiune privind Moartea, Alegerea Terminării Vieții” (Denver, Comp.: Compașiune și Alegeri, 2005), <http://compassionandchoices.org/>.

Centrul Național de Moarte cu Demnitate (Portland, OR: Moarte cu Demnitate, 2001-2005),

<http://www.deathwithdignity.org/>.

Eutanasia - Întrebarea pentru deliberare cu argumente

Întrebarea pentru deliberare

Ar trebui ca democrația noastră să permită doctorilor să asiste pacienții în timpul comiterii suicidului?

DA – Argumente în sprijinul întrebării pentru deliberare

1. Olanda, Belgia și statul Oregon din SUA au legalizat suicidul asistat de un medic. Sistemul creat de ei funcționează bine.
2. O persoană care are dureri de nesuportat sau este în faza terminală a unei boli ar trebui să poată să aleagă dacă trăiește sau moare. Cetățenii americani pot deja să refuze sau să înceteze administrarea unui tratament.
3. O lege pune bazele unor reguli care ar trebui urmate pentru a fi siguri că pacientul vrea să fie ajutat de un medic în timpul suicidului. Aceste proceduri i-ar proteja pe oameni de suicidul involuntar.
4. Cetățenii unei democrații au dreptul la autonomie personală. Dreptul de a avea control asupra propriului tău corp ar trebui să se aplice și asupra dreptului la viață sau la moarte așa cum se aplică asupra libertății de a-ți picta corpul sau de a călători liber.

Eutanasia - Întrebarea pentru deliberare cu argumente

Întrebarea pentru deliberare

Ar trebui ca democrația noastră să permită doctorilor să asiste pacienții în timpul comiterii suicidului?

NU – Argumente împotriva întrebării pentru deliberare

1. Majoritatea statelor din întreaga lume nu a legalizat suicidul asistat de un medic. Această practică este împotriva învățăturilor religioase din aproximativ întreaga lume.
2. Oamenilor care au dureri de nesuportat sau care sunt în faza terminală a unei boli ar trebui să li se ofere medicamente care să le aline boala, un loc unde să fie îngrijiți și iubiți de către familie și prieteni. Oamenii care suferă de depresie cer de multe ori să fie asistați de un medic în comiterea suicidului, dar depresia este o boală care poate fi tratată.
3. Legile existente sunt de cele mai multe ori încălcate sau abuzate. Doctorii care își ajută pacienții în suicid pot abuza de puterea lor și asupra altor pacienții care nu doresc asta.
4. Medicii care asistă pacienții în suicid încalcă Jurământul lui Hipocrate, jurământ care specifică: “Nu voi administra nimănui o substanță mortală la cerere și nici nu îi voi sugera acest lucru”.